

ŽIAK UČITEĽOM

METODIKA

ku projektu z občianskej náuky
pre žiakov 8.ročníka

komenského inštitút
REALIZUJE ŽIVICA

O projekte povedali...

učitelia

„Rovesnícke učenie má významné miesto vo vyučovacom procese. Obe strany si odnášajú benefity... „Žiak“ = rozšírenie slovnej zásoby, „učiteľ“ = posilnenie sociálnych zručností.“ pani učiteľka Sonička

„Starší Žiaci vidia význam pomoci.“ pani učiteľka Peťka

„Začala viac komunikovať a viac si verí.“ pani učiteľka Neli o svojej žiačke zo 4. triedy

„Rovesnícke učenie dosahuje vysokú úroveň efektivity, pretože dáva hlas žiakom a možnosť sa realizovať.“ pán učiteľ Marek

„Thien navštevuje hodiny rád, teší sa!“ pani učiteľka Lucka o svojom žiakovi z 1. triedy

žiaci

„Bola to zábava, naučili sme deti dosť vecí, ktoré sa im zídu.“ Tomáš

„S mojou dvojicou sme si rozumeli dobre... Naučil som sa komunikovať s deťmi, ktoré nevedia moc dobre po slovensky.“ Šimon

„Bolo to super! ...naučila som sa spolupráci a že každá snaha sa cení.“ Amélia

„Naučil som sa, že nie je tak ľahké si vybrať a premyslieť aktivitu.“ Marko

„Naučil som sa, že aj iní potrebujú pomôcť a že aktivita musí mať niekedy cieľ.“ Matúš

„Za svoj najväčší úspech považujem: že pri konci som videl, že (mi) to už ide lepšie a bol som aj viac uvoľnený a vedel som, že čo chcem povedať...“ Adrián

„Naučila som sa, že s deťmi ktoré nerozumejú, treba byť trpezlivý a rozprávať zrozumiteľne.“ žiačka 9.roč

„Naučil som sa, že treba pomáhať tým, ktorí to potrebujú, (vysvetliť niečo, keď tomu nechápu)... a že jednoduché a hravé veci naučia deti viac ako sedenie v lavici.“ žiak 9.roč.

„Za najväčší úspech považujem: že som spoznal deti z „iných krajín“... za mňa je to dobrý nápad a aktivita.“ Noel

„Ak je dobrý nápad, príprava sa spraví aj sama... Vždy sa treba prispôbiť vedomostnému tempu detí a neobávať sa toho, ak sa zrazu niečo nepodarí, tak ako bolo naplánované... Za najväčší úspech považujem: určite to ako naše materiály (rekvizity) vyzerali... a s výsledkom som nadmieru spokojná. Taktiež som veľmi rada, že viem, že sa deti niečo nové naučili, zopakovali si čo už vedia a precvičili rozprávanie... Verím, že si to užili rovnako ako ja.“ Katka

„Naučil som sa: že ak chceš niečo naučiť deti, tak ich musíš zaujať.“ Oliver

„Je to dobrý koncept, ktorý sa môže páčiť aj na iných školách.“ Denis

Ako to celé začalo...

Komenského inštitút je ročný vzdelávací program pre pedagógov, ktorý realizuje CEEV (centrum environmentálnej a etickej výchovy) Živica. Každý účastník programu má za úlohu realizovať vlastný vzdelávací projekt na svojej škole. Autorom tohto projektu je naša kolegyňa Anna Kurinová, ktorá na našej škole - ZŠ s MŠ J.A. Komenského v Bratislave pracuje ako sociálny pedagóg. Všimla si dve oblasti, ktoré chcela svojim projektom podporiť. Jednou z nich bolo väčšie zapojenie starších žiakov II. stupňa do riešenia školských problémových situácií a druhou pomoc pri rozvoji komunikačných zručností detí na I. stupni s iným materinským jazykom ako slovenským. Aj keď sa primárnou cieľovou skupinou pri pilotovaní stali deviataci a ich osobnostný rozvoj, projekt sa zameriava na podporu oboch oblastí. Má dlhodobý charakter a skladá sa z dvoch fáz. Myšlienka „starší spolužiak, ktorý sa bude snažiť so žiakom inej národnosti hrať a pri tom rozprávať po slovensky, je predsalen pre toto dieťa motivujúcejším faktorom ako učiteľ“, sa stala jedným z hlavných zámerov projektu.

Po jeho naplánovaní vznikol na škole tím ľudí, bez ktorých by sa tento projekt nedal zrealizovať. V prvom rade to bola pani riaditeľka T. Kizivatová, ktorá bola projektu naklonená a dovolila jeho pilotovanie na škole. Taktiež pani učiteľky S. Bošiaková a K. Olejárová, s ktorými A. Kurinová pracovala v tandeme na vyučovacích hodinách. A samozrejme naša skúsená koordinátorka 1.stupňa M. Máľušová, ktorá sa snažila zladiť projektové ciele s vyučovacím procesom na I. stupni. Samozrejme veľká vďaka patrí aj naklonenému pedagogickému zboru za podporu a cenné pripomienky.

Veríme, že vás projekt „Žiak učiteľom“ zaujme či už ako celok, alebo vás inšpiruje niektorá z jeho častí natoľko, že ju v rámci svojej práce vyskúšate aj na vašich školách.

(Interaktívne obr.)

Motivovanie žiakov cez riešenie skutočných problémových situácií

- Poznáte to? Apatickí žiaci II. stupňa bez chuti aktívne sa zapájať do diania okolo nich. Akým spôsobom ich motivovať? Začali sme hľadať spôsob, ako v nich vzbudiť záujem o tvorivý proces. Zamerali sme sa na zmyslupnosť zadania úlohy. Chceli sme, aby pomáhali tvoriť riešenia na reálnu problémovú situáciu. Ako ovplyvniť ich postoj a podporiť ich zmysľovanie smerom k aktívnemu zapájaniu sa do diania okolo nich? Zažitím úspechu z realizácie svojho návrhu riešenia. Aby realizácia projektu mala zmysel musí tým padom učiteľ vystúpiť z hodnotiacej role do role podpornej.

Počet žiakov z národnostných menšín narastá

- Zvýšený počet detí rôznych národností každým rokom stúpa. Z toho vyplýva narastajúca potreba viac pracovať s deťmi cudzincov, hlavne na 1. stupni. Pri zväčšujúcej sa medzere vo vedomostiach následkom nedostatočnej znalosti jazyka, strácajú žiaci motiváciu pracovať na hodinách a vytvárať si kamarátstva so slovenskými deťmi. Faktom je, že pokiaľ v ich rodinnom prostredí nerozpráva nikto po slovensky, deti nemajú motiváciu rozširovať si slovnú zásobu viac, ako je nutné. Všimame si však, že v rámci osvojovania si (pre nich) cudzieho jazyka zohrávajú dôležitú úlohu rovesníci/kamaráti. Ak si v rámci socializácie nájde aj slovenského kamaráta, neostáva obklopený skupinou detí hovoriacich len jeho materinským jazykom.

Zámer projektu

Primárnou cieľovou skupinou sa stali deviataci a ich osobnostný rozvoj:

(aktívne zapojenie / postoje / prezentačné zručnosti / sebahodnotenie)

- Snaha vzbudiť u žiakov 9. roč. záujem o dianie v komunite našej školy a aktívne zapojenie sa do jej rozvoja.
- Pracovať s postojmi žiakov 9.roč. v témach dobročinnosť, dobrovoľníctvo, aktivizmus (škálovacie dotazníky, praktická skúsenosť, diskusie...)
- Zlepšovanie prezentačných zručností
- Nadobúdanie skúseností s hodnotením podľa kritérií, s hodnotením vlastného výkonu žiakov 9.roč.

Sekundárnou cieľovou skupinou sa stala vybraná skupina žiakov inej národnosti I. stupňa:

(začlenenie sa / komunikačné zručnosti)

- Zlepšenie začlenenia sa žiakov I.stupňa s iným materinským jazykom ako slovenským do školskej komunity.
- Zlepšenie komunikačných zručností žiakov I.stupňa s iným materinským jazykom ako slovenským.

Projekt v sebe zahŕňa:

(pridať krátke popisy k odrážkam)

- Rovesnícke vyučovanie
- Tandemové učenie
- Prepájanie učiteľov 1. a 2. stupňa
- Prepájanie ŠPT a učiteľov
- Využitie ako aktivizujúca metóda
- Práca s postojmi žiakov II.stupňa a ich osobnostný rozvoj
- Sebahodnotenie žiaka
- Začleňovanie detí s iným materinským jazykom ako slovenským do komunity školy

Čo projekt prináša ôsmakom?

- **Skúsenosť s naplánovaním a realizáciou vzdelávacích aktivít pre mladších spolužiakov**
- možnosť čokoľvek konzultovať s učiteľom
(učiteľ prináša základné rady nápomocné pri plánovaní, či realizácii)
- hodnotenie podľa kritérií (seba, iných)
- priestor na odprezentovanie svojich poznatkov z vlastnej skúsenosti
- priestor vyjadriť svoj názor v diskusii
- možnosť zúčastniť sa stretnutí s inšpiratívnymi ľuďmi
- možnosť zamyslieť sa nad vlastnými postojmi a motiváciou v oblasti aktívneho zapájania sa do zlepšovania svojho okolia

Pred tým, než začneme:

Pre plynulý chod projektu je potrebné

- **Súhlas vedenia a naklonený pedagogický zbor**

(Pripravte sa na to, že vysvetliť učiteľom podstatu projektu a jeho benefity pre vybranú skupinu detí je náročná práca.)

- **Myslieť na začlenenie projektu do školského vzdelávacieho programu.**

(Ak sa do projektu púšťate neskôr, urobte si jasné dohody s učiteľmi, aby neprišlo k nezhodám.)

- **Veľkou výhodou je, keď sa podarí začleniť hodinu rovesníckeho vyučovania do rozvrhu I.stupňa.**

(Myslíte na to, že najvhodnejším časom, je vyučovacia hodina po veľkej prestávke. Je to preto, že dvojica ôsmakov má dosť času, aby si cez túto prestávku prichystali miestnosť a rozložili pomôcky. Taktiež vy máte dosť času na „pozbiere“ vybraných žiakov z tried I.stupňa.)

- **Vytvoriť si tím kolegov II.stupňa ochotných pracovať vo vyučovacom procese v tandeme**

(napr. učiteľ občianskej náuky, slovenského jazyka, etickej výchovy, výtvarnej výchovy, informatiky, prípadne spolupráca s asistentom učiteľa)

- **Dotácia hodín na projekt v 1. fáze: 4 vyučovacie hodiny za týždeň** (3 prípravné hodiny a 1 hodina praktická)

- **Zabezpečenie miestnosti - min. 1x do týždňa na realizáciu** (deficit priestorov na školách)

Ako na to!

(Interaktívna časová os)

Prvá fáza:

- Úvodné aktivity
- Prípravné hodiny
- Praktické výstupy (prezentácia žiakov)

Druhá fáza:

- Učíme sa hodnotiť
- Diskusia (učíme sa obhájiť si svoj názor)
- Stretnutia s hosťami (témy osobnostného rozvoja, vnútornej motivácie, zaangažovanosti, prekonávania prekážok...)

Úvodné aktivity (3 vyuč. hodiny)

1.

- Škálovací dotazník (otvorí sa ukážka/príloha)
- rozhovor na témy: Kedy niečo robíme bez očakávania vlastného prospechu, čo si Žiaci myslia o organizáciách, ktoré zastrešujú aktivistov, robia v oblasti dobročinnosti, nachádzajú dobrovoľníkov, ktorí pracujú bez nároku na mzdu...
- Zadanie z občianskej náuky - Žiakom sa vysvetlí celý obsah projektu. (otvorí sa ukážka/príloha)
- Rozdelenie do dvojíc, pridelenie (orientačných) dátumov

Pozn.: V našom prípade bolo zadanie za 10 bodov. Pri úvodnej motivácii sme hovorili o dobročinnosti a zapojení sa do riešenia reálnej problémovej situácie v našej škole. Bolo to zadanie, ktoré nejakým spôsobom mali splniť všetci v triede. (Neodporúčame pri tomto zadaní hovoriť o dobrovoľnosti. Niektorí Žiaci ešte nemajú skúsenosť so zapojením sa do podobných výziev, preto je malá pravdepodobnosť, že by sa dobrovoľne aktívne zapojili.)

2.

- Brainstorming : Čo budeme na úspešný výstup s „prvostupniarmi“ potrebovať?
- Základný prehľad prezentačných zručností (spisujeme spoločne na tabuľu)
- Rady od tých, ktorí už projekt robili... (otvorí sa ukážka)
- Vypíšte ako dvojica 3 rady, ktoré sú pre teba najužitočnejšie

3.

- Úvodná hodina pre vybranú skupinu Žiakov z I.stupňa s iným materinským jazykom ako slovenským

Vekuprimerane, s ohľadom na jazykovú bariéru, vysvetliť, čo budeme na hodinách rovesníckeho učenia robiť.

Je dôležité, aby deti z I. stupňa mali účasť na týchto hodinách dobrovoľnú. Pokiaľ pani učiteľka usúdi, že je potrebné, aby ostal na hodine, alebo pokiaľ sa Žiak z akýchkoľvek dôvodov nechce v daný deň hodiny zúčastniť, ostáva na vyučovaní vo svojej kmeňovej triede.

Je prínosné (ak sa dá), ísť na tomto stretnutí pozrieť ôsmacku triedu, ktorá je v tomto období zapojená do projektu. Okrem spoločného zoznámenia sa, môžeme prichystať zopár jednoduchých spoločných aktivít na „prelomenie ľadov“.

Prípravné hodiny (3+1 vyuč. hodiny)

- Učiteľ na úvod prináša zamyslenie: „Aký učiteľ sa žiakom páči, kedy si z hodiny najviac zapamätajú? Aj vy sa stávate učiteľom, skúste motivovať zábavnou formou vašich mladších spolužiakov k tomu, aby sa chceli učiť tak ťažký jazyk, ako je ten náš...“
- Takmer celá príprava prebieha v škole. Žiaci majú možnosť čokoľvek konzultovať s pedagógom, ktorý im počas týchto hodín prináša základné rady nápomocné pri plánovaní, alebo realizácii. Dvojiciam treba nechať priestor na samostatnú prípravu, avšak je dobré každých 15-20minút si s nimi prejsť, kam sa dostali a čo vymysleli. Napr. či im aktivity zapadajú do ich konceptu, či sú aktivity zrealizovateľné za 45 minút, aká je obtiažnosť aktivít (zo začiatku vyberajú veľmi jednoduché zadania). Ak aktivitu, ktorú si vybrali, už mala niektorá dvojica pred nimi, ako by vedeli obmeniť túto aktivitu a pod.

1.

Vymyslíte tému, ktorej sa budete venovať.

Vymyslíte 3 vzdelávacie aktivity na danú tému.

Prekonzultujte s učiteľom.

2.

Vytvorte si pomôcky.

Zamyslite sa nad konkrétnym znením zadania aktivít a ich časový plán.

Prekonzultujte s učiteľom

3.

Odprezentujte druhej dvojici svoje aktivity (generálka).

Vyľaďte nedostatky (hlavne zrozumiteľnosť zadaní a jednoznačnosť pravidiel didaktických hier).

Vpíšte svoj plán so zoznamom pomôcok do pracovného listu „plán/realizácia“ (otvorí sa ukážka/priloha)

(+1.)

Doma pohľadajte / dotvorte pomôcky.

Praktické výstupy (prezentácia žiakov)

- Žiaci v roli učiteľa si cez prestávku prichystajú v triede všetko tak, ako si to pre prezentáciu svojej hodiny vymysleli a naplánovali. (napr. Stoličky do kruhu, ostrovčeky zo stolov, podsedačky na zem, zavesia názorné obrázky, alebo prekreslia tajničku na tabuľu. Pripravujú si pomôcky, ktoré budú potrebovať - pracovné listy, reproduktor, nahrávky, loptu, kocky a i.)

(Žiaci ocenia, ak prinesiete zopár fixiek, papierov, loptu..., ktoré môžu v prípade potreby využiť.)

- Keď učiteľ príde s vybranou skupinou detí z I. stupňa, žiaci sa v úvode predstavia, privítajú sa a idú na to 😊. Samozrejme učiteľ im robí „barličku“, pokiaľ potrebujú s niečím pomôcť, prípadne ich upozorní na čas, pomôže im uzavrieť hodinu. Avšak pozor, veľmi jemne, aby nemali pocit, že sme prebrali iniciatívu nad ich hodinou.
- Po hodine nezabudnime oceniť, čo sa podarilo. Žiaci II. stupňa sa snažia podať svoj najlepší osobný výkon kvôli pocitu zodpovednosti za mladších spolužiakov.
- Pomôcky po svojej prezentácii žiaci nechávajú pre pani učiteľku kurzu slovenského jazyka, aby si s deťmi inej národnosti mohla kedykoľvek aktivity zopakovať, vrátiť sa ku slovnej zásobe, či frázam, ktoré sa so staršími spolužiakmi naučili.

Ako sa darilo nám...

(fotky)

Naši deviataci sa zhostili úlohy naozaj na vysokej úrovni a majú veľmi pekné a kreatívne nápady, ktorými motivujú deti 1.stupňa inej národnosti rozvíjať si slovnú zásobu a potrebné frázy v bežnom živote.

Čo som sa naučil?

- „Naučila som sa skladať kocky z papiera.“
- „Pri prezentácii som sa naučila viac spolupracovať.“
- Naučil som sa väčšej trpezlivosti a komunikovať s menšími deťmi.“
- „Lepšej spolupráci pri príprave aktivít.“
- „Naučil som sa hovoriť hlasnejšie a artikulovať.“
- „Naučila som sa spolupracovať s inými a pomáhať ostatným.“
- „Naučila som sa lepšie prezentovať.“
- „Naučil som sa pomáhať tým, ktorí to potrebujú...“
- „Prispôbiť sa tempu detí... Nebáť sa keď sa niečo nepodarí, tak ako je naplánované...“
- Naučil som sa, že ak chceš niečo deti naučiť, tak ich musíš zaujať.“
- „Naučilo ma to nebáť sa, hovoriť bez strachu... a priateľskejšie.“
- „Naučil som sa, že treba byť trpezlivý a zhovievavý.“
- „Improvizovať. 😊“
- „Pri príprave - spolupráca a pri prezentácii - komunikácia.“
- „Trpezlivosť, kreativita, komunikácia.“
- „Komunikovať s malými deťmi z iných krajín.“
- „Naučil som sa vymyslieť program.“
- „Naučil som sa, že aj iní potrebujú pomôcť...“
- „To (prezentovanie) nie je také náročné.“
- „Rozprávať zrozumiteľne.“

Reflexia a spätná väzba

- Na ďalšej hodine si dvojica zoberie svoj pracovný list „plán/realizácia“, na ktorý si písali svoj plán. Na druhú polovicu hárku napíšu, ako sa im podarila realizácia a či nastali nejaké zmeny oproti ich plánu. Môžu sa v krátkosti porozprávať, či tie zmeny boli želané, alebo neželané.
- Potom každý sám za seba bez toho, aby sa rozprávali, či pozerali si „do papiera“ vyplnia dotazník – reflexia (otvorí sa ukážka/priloha), ktorým zhodnotia celú 1.fázu - čoho sa obávali, čo sa im podarilo, čo by nabudúce urobili inak... V dotazníku sa taktiež nachádzajú otázky na spätnú väzbu na prácu vo dvojici a na pani učiteľku, ktorá ich touto fázou sprevádzala. Je dobré, že týmto spôsobom dostáva učiteľ spätnú väzbu od žiaka, vďaka ktorej môže svoje správanie korigovať, aby bola jeho práca so žiakmi čo najefektívnejšia.

Diskusia (učíme sa obhájiť si svoj názor)

- OKRÚHLY STÔL

Príprava: Učiteľ si pre účely moderovania vyhodnotí dotazník-reflexia. Spíše si + /- spolupráce vo dvojici, obavy Žiakov pred realizáciou, čo by Žiak druhýkrát zmenil, čo sa naučil, čo označuje za svoj úspech.

- Na hodine občianskej náuky si Žiaci II. stupňa vyskúšajú ohniskovú skupinu (focus group). Žiakom sú vysvetlené základné pravidlá diskusie (napr. hovorí len jeden, ak rozprávam, hovorím verejne, nešušám susedovi, dám aj ostatným priestor na vyjadrenie sa...) a možnosť prezentovať akýkoľvek názor, ak si ho viem obhájiť. Učiteľ sa stáva len moderátorom, to znamená, že k ničomu sa nevyjadruje, len v prípade potreby kladie dopytovacie otázky a posúva dialóg ďalej v pripravených témach. Táto aktivita má charakter ako spätnej väzby ku projektu, tak aj zovšeobecnenia otázok na spoločenské témy, vytvára v Žiakoch konflikt medzi spoločenským morálnym rebríčkom hodnôt a ich častokrát odlišným nastavením. V úvode má učiteľ ťažkú úlohu „prelomiť ľady“ a odľahčiť atmosféru napr. otázkou, či si niekto pamätá na nejaký vtipný zážitok v rámci ich projektu...? Zovšeobecnenie otázok môže vyzeráť napr. takto - Čoho si sa obával, keď si sa dozvedel o zadaní, vyplnilo sa niečo z tvojich obáv? Ako často mávaš takéto obavy? Myslíte si, že nám obavy pomáhajú posúvať sa vpred?... Čo by vás motivovalo sa viac pripraviť?... Čo považujete za svoj osobný úspech a prečo? ... Taktiež sa skúsime dotknúť tém, čo mi prináša, keď niekoho obdarujem?
- Na konci tejto hodiny Žiaci vytvárajú plagát s asociáciami na slová dobrovoľníctvo, aktivizmus, dobročinnosť, ktorý následne ostáva v triede.

Pozn.: Je veľmi ťažké sledovať si čas, prechádzať pripravené témy a zároveň nechávať dostatok priestoru a ticha pre toho, kto sa chce vyjadriť.

Hneď na začiatku môžeme atmosféru navodiť rozhovorom o dôležitosti debát za „okrúhlym“ stolom, taktiež môžeme pridať pocit dôležitosti nahrávacím zariadením napr. diktafónom, ktorý nám zároveň slúži aj na vlastnú analýzu a analýzu žiackych odpovedí

Učíme sa hodnotiť (hodnotiace aktivity)

1. BURZA NÁPADOV

- Po odprezentovaní poslednej dvojice sa na hodine občianskej náuky zmení trieda na veľtrh inšpirácie. Stoly sa rozložia po obvode triedy. Žiaci touto aktivitou dostanú možnosť oboznámiť sa s aktivitami ostatných spolužiakov a môžu sa nimi do budúcnosti inšpirovať.
- Príprava stánkov – učiteľ na hodinu prinesie farebné papiere, fixky, vytlačené fotky z aktivít a všetky pomôcky, ktoré mu z odprezentovaných aktivít ostali. Každá dvojica má pár minút na to, aby si prichystala svoj stánok. Všetci žiaci dostanú záznamový hárok (otvoriť sa ukážka/príloha) a na viditeľnom mieste vypísané kritériá hodnotenia: príprava aktivít – pomôcky, iniciatíva / téma + aktivity – kreativita, vzdelávací aspekt / prezentačné zručnosti / celkový dojem – postoj dvojice.
- Celá trieda ide ku stánku, kde sa odprezentuje daná dvojica. Ostatní môžu položiť dopytovacie otázky a zaznačia si základné informácie o aktivitách, pomôckach a celkový dojem z dvojice. Ešte však nehodnotia. Až na záver, keď prejdú všetky stánky, dostanú inštrukciu, aby ohodnotili všetky tímy (okrem svojho) podľa kľúča 5 bodov jednému tímu, 4,3,2,1 bod vždy max. len dvom tímom. Táto časť aktivity sa žiakom väčšinou zdá veľmi náročná. Žiakov je potrebné upozorniť, že nehodnotíme podľa toho, s kým som aký kamarát, ale snažím sa prihliadať na kritériá, ktoré sme si na začiatku napísali. Záznamové hárky učiteľ vyzberá (aby sa nikto nemohol dostať „omylom“, k záznamovým hárkom a konfrontovať autora s bodovaním).

2. SEBAHODNOTENIE

Príprava: Učiteľ spočíta podľa žiackych hárkov body tímov a rozdelí ich do troch rovnomerných skupín podľa bodov. Prichystá kartičky s názvami tém aktivít, ktoré žiaci prezentovali. Taktiež si prichystá kartičky, na ktoré napíše, aký je podľa neho najväčší úspech dvojice (napr. jasne a zrozumiteľne rozprávali, plynulo prechádzali cez aktivitu, strážili si čas, presne si pripravili pomôcky a materiály k aktivitám...)

- Na nasledujúcej hodine prebehne najskôr hodnotenie vlastnej dvojice, kedy má každý žiak dať body (1-5) svojmu tímu, bez toho aby sa so svojim partnerom/dvojicou o tom dohadovali. Pri bodovaní má zohľadniť, ako kritériá hodnotenia, tak aj vlastné bodovanie druhých tímov na burze nápadov. Následne si partneri vo dvojici svoje hodnotenia ukážu a diskutujú, prečo dali svojmu tímu také hodnotenie, aké dali a na akom sa zhodnú, aby body čo najobjektívnejšie vyjadrovali realitu. Listok so svojim hodnotením nalepia na kartičku so svojou témou zavesenou na magnetickej tabuli. Žiaci si môžu popozerať, na akom hodnotení sa dvojice zhodli.
- Keďže nechceme, aby možný výsledok hodnotenia spolužiakov (z predchádzajúcej hodiny) ovplyvnil pozitívny pocit z úspechu a vynaloženej námahy pri doterajších aktivitách, konkrétny výsledok bodov učiteľ v žiadnom prípade nerozpráva. Vyhodnotenie navrhujeme takto: Na magnetickej tabuli sú z predošlej aktivity zavesené témy všetkých tímov. Učiteľ premiestni nad ostatné tretinu tímov s najvyšším bodovaním a vysvetlí, že ako trieda sa zhodli na tom, že tieto tímy najlepšie splnili dané kritériá. Ak majú žiaci potrebu, môže s nimi učiteľ prebrať, prečo si myslia, že týmto tímom dali ako trieda dodajúc bodov, či s tým všetci (ne)súhlasia...

3. SPÄTNÁ VÄZBA OD UČITEĽA

- Učiteľ ocení všetkých, pretože sa všetci zapojili do dobrej veci (pomocí svojim mladším spolužiakom a tým aj nám učiteľom)... Vytiahne pripravené kartičky s ocenením konkrétnej prezentačnej zručnosti a osobného vkladu jednotlivých dvojíc. Postupne ich číta a pripevňuje ku kartičke daného tímu. Následne zhrnie, že sa na tabuli vytvorila batéria prezentačných zručností, ktorá nám zvyšuje kvalitu odprezentovaných informácií. Zámerne sa už nevracia k tomu, kde je priestor na zlepšenie. Bol na to vytvorený priestor ako v dotazníku, tak aj pri aktivite okrúhly stôl. Keďže sa s takýmto typom aktivít niektorí žiaci stretávajú prvýkrát (tzn. prvýkrát si prakticky overujú teoretické poznatky), odporúčame upriamiť pozornosť na to, čo sa žiakom podarilo a v čom boli úspešní. Myslíme si, že tento spôsob hodnotenia je väčším motivačným faktorom pre žiakov utvrdzovať a zlepšovať si prezentačné i sociálne zručnosti.

4. NA ZÁVER

- Po všetkých aktivitách získavajú tímy plný počet bodov (v našom prípade 10 bodov z 10), čo žiaci dopredu nevedia. Dôvodom plného počtu bodov je, že zadanie znie – naplánuj a zrealizuj... Nasleduje rozhovor o tom, či je niekto s týmto výsledkom nespokojný... Vysvetlenie žiakom, že to čo sme do projektu vložili navyše oproti ostatným tímom (vlastný vklad – čas na prípravu, výroba materiálov, vytvorenie príjemnej atmosféry na hodine s mladšími spolužiakmi...) sú veci, ktoré sa im vrátia v podobe skúseností, dobrého pocitu, nových vzťahov...

Reflexia a spätná väzba s „prvostupniarmi“

- Urobiť aktivity na spätnú väzbu od skupiny žiakov z I. stupňa s iným materinským jazykom ako slovenským je náročné. Dôvodom je rôzna jazyková úroveň v tejto skupine žiakov, rôzny vek, aj očakávaný ostych rozprávať pre nich v cudzom jazyku.
- Osvedčila sa jednoduchá hravá forma.
- Učiteľ prichystá v triede vyššie popísanú Burzu nápadov. Zo stolov urobí atraktívne „stánky“ s fotkami, pomôckami a materiálmi k aktivitám. Spoločne s deťmi prechádzajú okolo stánkov. Pri každom sa učiteľ pýta, či si deti pamätajú, čo na hodinách so staršími kamarátmi robili, čo bolo ich úlohou a či sa vedia rozpomenúť na nejakú zaujímavosť. Spoločne si takýmto spôsobom zopakujú všetky témy, aktivity, slovnú zásobu, prípadne aj frázy.
- Učiteľ rozdá farebné lístočky (napr. zelený, žltý, ružový). Deti označia jednu aktivitu, ktorú by sa už v budúcnosti nechceli hrať, ďalšiu aktivitu, ktorá sa im veľmi páčila a poslednú, ktorá bola super/top.
- Na záver si môžu vybrať ktorýkoľvek stánok, zobrať si rôzne materiály a pomôcky a hrať sa s nimi. Takto získate prehľad, ktoré aktivity boli pre deti zrozumiteľné, z ktorých si niečo zapamätali a aj tie, ktoré boli pre ne atraktívne.

Stretnutia s hosťami

- Aby učiteľ podporil témy, o ktorých sa so žiakmi počas trvania projektu rozpráva, je dobré pozvať si do školy 2-3 zaujímavých hostí, ktorí prinášajú či už svoj osobný príbeh, alebo reprezentujú organizácie, ktoré sa nejakou formou angažujú v oblasti dobrovoľníctva, dobročinnosti, či aktivizmu... Veríme, že vďaka takýmto inšpiratívnym stretnutiam majú ôsmaci možnosť trochu viac rozmýšľať nad vlastnými postojmi a motiváciou v oblasti aktívneho zapájania sa do zlepšovania svojho okolia.

(video)

Rady a odporúčania od žiakov

- „Pomôže si to viac premyslieť...“
- „Nebála by som sa vopred. Rozprávanie pred detmi nie je také ťažké...“
- „Mohli sme viac spolupracovať... (vo dvojici)“
- „Deti potrebujú aktivity, kde sa veľa hýbu, nie nudné aktivity.“
- „Nezabudni si pomôcky doma.“
- „Viac rozprávať...“
- „...urobila by som to zaujímavejšie.“
- „Nabudúce by som (deťom) lepšie vysvetlil zadanie.“
- „Mal som si viackrát zopakovať, čo budeme robiť.“
- „Viac sa usmievať a byť veselšia.“
- „Viac sa zohrať s dvojicou.“
- „Viac pracovať s tými deťmi...“
- „Dala by som do toho viac života.“
- „Druhýkrát by som sa viac prihováral deťom a viac by som im pomáhal.“
- „Viac by som sa zamyslel, aby boli aktivity prepracované.“
- „Nestihli sme všetko, čo sme chceli – strážiť si čas.“
- „Lepšie sa pripraviť, vyhradiť si na to doma viac času.“
- „Nenechával by som všetko na poslednú chvíľu.“
- „Nebyť v strese a naladiť sa / uvoľniť sa, užiť si to...“
- „Treba artikulovať... 😊“
- „Urobil by som to trochu jednoduchšie, viac obrázkov a farieb.“

Zopár nápadov na aktivity

(Interaktívne obr.)

- Živočíšna ríša
- Zima + zimné oblečenie
- Zdravá strava
- Príroda a jej ochrana
- Ľudské telo + keď sa cítim chorý
- Šport + záľuby
- Dopravné prostriedky + na železničnej stanici
- Škola + trieda
- Kuchyňa + v reštaurácii
- Mapa + život v meste
- Vybrané slová
- Tvorenie viet
- Skloňovanie podstatných mien
- Emócie + prídavné mená
- Čítanie s porozumením + hádanky
- Tvorenie myšlienkových máp
- Escape room

Citát namiesto záveru:

- „Čokoľvek iné ako príprava na život je mrhanie času a úsilia, tak žiakov ako aj učiteľov.“

(S. Kovalik)

- „Hľadajme spôsoby, aby učitelia menej učili a žiaci viac pochopili.“

(J. A. Komenský)

Želáme veľa úspechov a zábavy!

REALIZÁCIU PROJEKTU PODPORIL

PARTNERI KOMENSKÉHO INŠTITÚTU

